

Bruxelles, 3. srpnja 2026.
(OR. en)

11131/26

ECOFIN 921
UEM 325
SOC 450
EMPL 252
COMPET 865
ENV 841
EDUC 307
ENER 463
JAI 901
GENDER 138
JEUN 181
SAN 539
ECB
EIB

NAPOMENA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Odbor stalnih predstavnika / Vijeće
Predmet:	PREPORUKA VIJEĆA o ekonomskoj, socijalnoj, strukturnoj i proračunskoj politici te politici zapošljavanja Nizozemske

Za delegacije se u prilogu nalazi navedeni nacrt preporuke Vijeća, koji su na temelju prijedloga Komisije COM(2026) 219 final revidirali i o njemu se usuglasili različiti odbori Vijeća i čiju je završnu verziju izradio Gospodarski i financijski odbor.

PREPORUKA VIJEĆA

o ekonomskim, socijalnim, strukturnim i proračunskim politikama te politikama zapošljavanja Nizozemske

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 121. stavak 2. i članak 148. stavak 4.,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2024/1263 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2024. o djelotvornoj koordinaciji ekonomskih politika i multilateralnom proračunskom nadzoru te stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1466/97¹, a posebno njezin članak 3. stavak 3.,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenoga 2011. o sprečavanju i ispravljanju makroekonomskih neravnoteža², a posebno njezin članak 6. stavak 1.,

uzimajući u obzir preporuku Europske komisije,

uzimajući u obzir rezolucije Europskog parlamenta,

¹ Uredba (EU) 2024/1263 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2024. o djelotvornoj koordinaciji ekonomskih politika i multilateralnom proračunskom nadzoru te stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1466/97 (SL L, 2024/1263, 30.4.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>).

² Uredba (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenoga 2011. o sprečavanju i ispravljanju makroekonomskih neravnoteža (SL L 306, 23.11.2011., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj>).

uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za zapošljavanje,

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i financijskog odbora,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za socijalnu zaštitu,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za ekonomsku politiku,

budući da:

- (1) U Uredbi (EU) 2024/1263 navode se ciljevi okvira gospodarskog upravljanja, čija je svrha promicanje dobrih i održivih javnih financija, održivog i uključivog rasta i otpornosti putem reformi i ulaganja te sprečavanje prekomjernih državnih deficita. Uredbom je propisano da Vijeće i Komisija provode multilateralni nadzor u kontekstu europskog semestra u skladu s ciljevima i zahtjevima utvrđenima u Ugovoru o funkcioniranju Europske unije (UFEU). Europski semestar uključuje i sastavljanje preporuka za pojedine zemlje te nadzor provedbe tih preporuka.
- (2) Komisija je 25. studenoga 2025. donijela mišljenje o nacrtu proračunskog plana Nizozemske za 2026. Komisija je istog dana, na temelju Uredbe (EU) br. 1176/2011, donijela Izvješće o mehanizmu upozoravanja za 2026., u kojem je Nizozemska utvrđena kao jedna od država članica za koje je potrebno provesti detaljno preispitivanje. Komisija je donijela i Preporuku za preporuku Vijeća o ekonomskoj politici europodručja, Preporuku za preporuku Vijeća o ljudskom kapitalu u Europskoj uniji te Prijedlog zajedničkog izvješća o zapošljavanju za 2026., u kojem se analizira provedba smjernica za zapošljavanje i načela europskog stupa socijalnih prava. Vijeće je 21. travnja 2026. donijelo Preporuku o ekonomskoj politici europodručja³, a 9. ožujka 2026. Zajedničko izvješće o zapošljavanju i Preporuku o ljudskom kapitalu.
- (3) Komisija je 29. siječnja 2025. objavila Kompas konkurentnosti, strateški okvir čiji je cilj potaknuti globalnu konkurentnost Unije u sljedećih pet godina. U njemu je utvrđeno da su tri imperativa preobrazbe – inovacije, dekarbonizacija i konkurentnost te sigurnost – ključni stupovi održivog gospodarskog rasta. Otkako je objavljen, Kompas konkurentnosti služi kao temelj za rad u sklopu europskog semestra, čime se osigurava usklađenost ekonomskih politika država članica sa strateškim ciljevima EU-a i omogućuje ujednačen pristup gospodarskom upravljanju, što potiče održiv rast, inovacije i otpornost u cijeloj Uniji.

³ SL C, C/2026/2434, 28.4.2026., ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj>.

- (4) Europski semestar za koordinaciju ekonomskih politika nastavlja se u 2026. razvijati usporedno sa završnom fazom provedbe Mehanizma za oporavak i otpornost⁴. Planovi za oporavak i otpornost, uz financiranje u okviru kohezijske politike, odigrali su ključnu ulogu u ostvarenju prioriteta politika u okviru europskog semestra jer se u tim planovima moralo djelotvorno poraditi na svim ili na znatnom dijelu izazova utvrđenih u relevantnim preporukama za pojedine zemlje izdanima u nedavnim ciklusima, i te su se preporuke morale uzeti u obzir u programima financiranima u okviru europske kohezijske politike. Kako se Mehanizam za oporavak i otpornost bliži kraju, i dalje je ključno nastaviti s reformama i ulaganjima koji primaju potporu i provode se u okviru tog mehanizma te ih nadograđivati, posebno one koji doprinose svladavanju izazova utvrđenih u preporukama za pojedine zemlje.
- (5) Komisija je 3. lipnja 2026. objavila izvješće za Nizozemsku za 2026. U njemu je ocijenjen napredak Nizozemske u smislu preporuka koje su joj upućene 2025. i analizirana je provedba plana za oporavak i otpornost Nizozemske. Na temelju te analize u navedenom su izvješću utvrđeni najhitniji izazovi s kojima se Nizozemska suočava. Ocijenjen je i napredak Nizozemske u provedbi europskog stupa socijalnih prava i ostvarenju glavnih ciljeva Unije u pogledu zapošljavanja, stjecanja vještina te smanjenja siromaštva i socijalne isključenosti, kao i napredak u ostvarenju ciljeva održivog razvoja Ujedinjenih naroda.

⁴ Uredba (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. veljače 2021. o uspostavi Mehanizma za oporavak i otpornost (SL L 57, 18.2.2021., str. 17., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj>).

- (6) Komisija je provela detaljno preispitivanje za Nizozemsku na temelju članka 5. Uredbe (EU) br. 1176/2011. Glavni zaključci službi Komisije o ocjeni makroekonomskih slabosti za Nizozemsku za potrebe te uredbe objavljeni su 20. svibnja 2026.⁵ Komisija je 3. lipnja 2026. zaključila da u Nizozemskoj više ne postoje makroekonomske neravnoteže. Konkretno, slabosti povezane s visokim razinama duga kućanstava, tržištem stambenih nekretnina i velikim suficitom tekućeg računa godinama su prisutne, ali su se nedavno smanjile. Veliki suficit tekućeg računa u posljednje se vrijeme donekle smanjio, a dio je njega strukturne prirode jer je Nizozemska jedno od glavnih europskih trgovinskih središta i u njoj su smještena mnoga multinacionalna poduzeća. Istodobno, iz perspektive štednje i ulaganja, pad suficita odražava činjenicu da je domaća potražnja najviše doprinijela nedavnom rastu realnog BDP-a te da je potražnja rasla brže nego u ostatku europodručja, iako s nižih razina. Ove i sljedeće godine ne predviđa se rast suficita tekućeg računa. Cijene stambenih nekretnina i dalje vidljivo rastu zbog smanjene ponude. Dug kućanstava kao udio u BDP-u ponovno se smanjio 2025., iako sporije nego prije, jer se povećalo zaduživanje s nižim kamatnim stopama. Dug kućanstava može se stabilizirati sljedećih godina, a rizici povezani s visokim dugom kućanstava djelomično su ublaženi raširenošću hipotekarnih kredita s fiksnom kamatnom stopom. Poduzete su neke mjere politike za povećanje stambene ponude, a najnoviji vladin program ulaganja, među ostalim u stanovanje, mogao bi pomoći u smanjenju suficita tekućeg računa u srednjoročnom razdoblju. U budućnosti bi učinkovito povećanje stambene ponude i borba protiv poreznih poticaja za kupnju stambenih nekretnina zaduživanjem mogli pomoći u smanjenju cijena stambenih nekretnina i trajnom smanjenju duga kućanstava, dok bi poticanje domaćih ulaganja pomoglo u daljnjem smanjenju suficita tekućeg računa. Europskim semestrom osigurat će se okvir za praćenje napretka u reformama u području stanovanja.

⁵ SWD(2026) 140 final.

- (7) Vijeće je [datum] na temelju ocjene i preporuke Komisije donijelo Preporuku o potvrđivanju nacionalnog srednjoročnog fiskalno-strukturnog plana Nizozemske iz travnja 2026.⁶ Plan, dostavljen u skladu s člankom 15. stavkom 2. Uredbe (EU) 2024/1263, odnosi se na razdoblje od 2026. do 2030. i četverogodišnju fiskalnu prilagodbu. Vijeće je preporučilo sljedeće maksimalne stope rasta neto rashoda: 4,7 % u 2026., 3,5 % u 2027., 3,1 % u 2028., 3,5 u 2029. i 3,7 % u 2030., što odgovara maksimalnim kumulativnim stopama rasta, izračunanim u odnosu na baznu godinu 2025., od 4,7 % u 2026., 8,4 % u 2027., 11,7 % u 2028., 15,6 % u 2029. i 19,9 % u 2030. Ta preporuka zamjenjuje Preporuku od 21. siječnja 2025.⁷ Međutim, maksimalne stope rasta neto rashoda koje su u njoj utvrđene za 2025., odnosno 3,5 % godišnje i 10,4 % kumulativno u odnosu na baznu godinu 2023., i dalje su relevantne za procjenu usklađenosti do 2025., uključujući tu godinu.
- (8) Agresivni rat Rusije protiv Ukrajine i njegove posljedice egzistencijalna su prijetnja Europskoj uniji. Komisija je pozvala države članice da koordinirano zatraže aktivaciju nacionalne klauzule o odstupanju iz Pakta o stabilnosti i rastu radi potpore nastojanjima EU-a da se postigne brzo i znatno povećanje potrošnje za obranu⁸, a Europsko vijeće taj je prijedlog pozdravilo 6. ožujka 2025. Države članice i dalje mogu zatražiti aktivaciju nacionalne klauzule o odstupanju bilo kad sve do 2028. ako ispunjavaju kriterije iz članka 26. Uredbe (EU) 2024/1263.

⁶ Preporuka Vijeća od [datum] o potvrđivanju nacionalnog srednjoročnog fiskalno-strukturnog plana Nizozemske iz travnja 2026. (SL [SL: unijeti relevantna upućivanja na SL]).

⁷ Preporuka Vijeća od 21. siječnja 2025. o utvrđivanju kretanja neto rashoda Nizozemske (SL C, C/2025/648, 10.2.2025., ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/648/oj>).

⁸ Komunikacija Komisije o financiranju povećanih rashoda za obranu u okviru Pakta o stabilnosti i rastu, Bruxelles, 19.3.2025., C(2025) 2000 final.

- (9) Nizozemska je 14. travnja 2026. dostavila svoje godišnje izvješće o napretku za 2026.⁹, u kojem izvješćuje o poštovanju preporučenih maksimalnih stopa rasta neto rashoda i provedbi reformi i ulaganja kojima se odgovara na glavne izazove utvrđene u preporukama koje su joj upućene u okviru europskog semestra. U godišnjem izvješću o napretku uzeto je u obzir i polugodišnje izvješće Nizozemske o napretku postignutom u provedbi plana za oporavak i otpornost u skladu s člankom 27. Uredbe (EU) 2021/241.
- (10) Rast realnog BDP-a u 2025. iznosio je 1,8 %, a inflacija mjerena HIPC-om 3,3 %. U Komisijinoj proljetnoj prognozi 2026. predviđa se da će se realni BDP povećati za 1,0 % u 2026. i za 1,1 % u 2027., a inflacija mjerena HIPC-om iznositi 3,2 % u 2026. i 2,5 % u 2027.
- (11) Prema podacima Eurostata¹⁰ deficit opće države u Nizozemskoj se s 0,7 % BDP-a u 2024. povećao na 1,6 % BDP-a u 2025. Povećanje deficita u 2025. uglavnom je posljedica sve većih tekućih rashoda i javnih ulaganja te strukturnih smanjenja poreza na dohodak. Na temelju mjera politike poznatih na datum zaključenja prognoze, u Komisijinoj proljetnoj prognozi 2026. predviđa se deficit od 2,5 % BDP-a u 2026. i 1,9 % BDP-a u 2027. Povećanje deficita u 2026. uglavnom je rezultat privremenog učinka reforme vojnog mirovinskog sustava kojom se zahtijeva prijenos približno 0,7 % BDP-a iz državnog proračuna u privatni mirovinski fond.

⁹ Godišnja izvješća o napretku za 2026. dostupna su na sljedećoj poveznici: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

¹⁰ Eurostat – Euro Indicators (Pokazatelji za europodručje), 22.4.2026.

- (12) Prema Komisijinim procjenama smjer fiskalne politike¹¹, koji uključuje rashode financirane na nacionalnoj razini i na razini EU-a, bio je u 2025. ekspanzivan, za 0,8 % BDP-a. Predviđa se da će i 2026. i 2027. biti uglavnom neutralan.
- (13) Prema podacima Eurostata¹² dug opće države u Nizozemskoj se s 43,8 % BDP-a krajem 2024. povećao na 44,4 % BDP-a krajem 2025. Na temelju mjera politike poznatih na datum zaključenja prognoze, u Komisijinoj proljetnoj prognozi 2026. predviđa se da će se udio duga u BDP-u povećati na 46,9 % do kraja 2026. te da će ostati uglavnom stabilan na 47,0 % do kraja 2027. Povećanje u 2026. uglavnom je posljedica zajmova nizozemskom operatoru prijenosnog sustava za električnu energiju TenneT i državnom energetsom poduzeću EBN.
- (14) Prema podacima Eurostata¹³ ukupni rashodi opće države za obranu u Nizozemskoj iznosili su 1,7 % BDP-a u 2025. Prema Komisijinoj proljetnoj prognozi 2026., predviđa se da će iznositi 1,9 % BDP-a u 2026.¹⁴

¹¹ Smjer fiskalne politike definira se kao godišnja promjena odnosnog stanja proračuna opće države. Cilj mu je procijeniti ekonomski impuls koji proizlazi iz fiskalnih politika, onih koje financira država i onih koje se financiraju iz proračuna EU-a. Smjer fiskalne politike mjeri se kao razlika između (i) srednjoročnog potencijalnog rasta i (ii) promjene primarnih rashoda bez diskrecijskih mjera na strani prihoda te uključujući rashode koji se financiraju bespovratnom potporom (bespovratnim sredstvima) iz Mehanizma za oporavak i otpornost i sredstvima iz drugih fondova Unije.

¹² Eurostat – Euro Indicators (Pokazatelji za europodručje), 22.4.2026.

¹³ Eurostat, državni rashodi prema klasifikaciji funkcija države (COFOG).

¹⁴ NATO-ova definicija potrošnje za obranu razlikuje se od definicije iz klasifikacije funkcija države (COFOG). Osim toga, mogle bi postojati razlike zbog vremena evidentiranja rashoda, posebno za vojnu opremu, jer se u izvješćima NATO-a ne slijede pravila iz nacionalnih računa za vrijeme evidentiranja.

- (15) Unija se nastavlja suočavati s rizicima od poremećaja u opskrbi energijom i povećane nestabilnosti cijena, a stanje dodatno pogoršavaju geopolitičke napetosti koje utječu na globalna tržišta nafte i plina. Iskustvo stečeno tijekom energetske krize 2022. i 2023. pokazalo je da opsežne, neciljane mjere podrazumijevaju velike fiskalne troškove i da su društveno i gospodarski neučinkovite. Od izbijanja rata na Bliskom istoku u veljači 2026. Nizozemska je donijela mjere fiskalne politike za ublažavanje posljedica visokih cijena energije na kućanstva i poduzeća¹⁵. To uključuje krizni energetska fond za potporu najranjivijim kućanstvima s visokim računima za energiju tijekom zime 2026. – 2027., trajno povećanje neoporezive naknade za putne troškove i ciljana smanjenja stope poreza na motorna vozila za dostavne kombije i kamione za 2026. Prema Komisijinoj proljetnoj prognozi 2026. predviđa se da će fiskalni trošak tih mjera u 2026. iznositi manje od 0,1 % BDP-a.
- (16) Na temelju Komisijinih izračuna neto rashodi u Nizozemskoj povećali su se za 7,2 % u 2025. i kumulativno za 10,6 % u 2024. i 2025. Rast neto rashoda u 2025. viši je od maksimalne stope rasta koju je Vijeće preporučilo u siječnju 2025., što odgovara odstupanju od 1,5 % BDP-a na godišnjoj razini. Razmatraju li se 2024. i 2025. zajedno, kumulativna stopa rasta neto rashoda također je veća od preporučene maksimalne stope rasta, što odgovara odstupanju od 1,0 % BDP-a u kumulativnom smislu.

¹⁵ Uzeto je u obzir stanje na datum zaključenja Komisijine proljetne prognoze 2026. (4. svibnja 2026.).

- (17) Na temelju Komisijinih izračuna predviđa se da će se neto rashodi u Nizozemskoj u 2026. povećati za 4,9 %. Predviđeni rast neto rashoda u 2026. viši je od maksimalne stope rasta koju je Vijeće preporučilo u [datum], što odgovara odstupanju od 0,1 % BDP-a na godišnjoj razini.
- (18) Prema nizozemskom sustavu oporezivanja privatnog dohotka određena imovina tretira se drukčije od ostatka, što narušava raspodjelu kapitala i gospodarske odluke. Konkretno, odbici za kamate po hipotekarnim kreditima, zajedno s niskim oporezivanjem najamnine po dugovanju, daju snažnu fiskalnu prednost ulaganjima u stanovanje, koja se često financiraju zaduživanjem, umjesto ulaganjima u dionice i obveznice. Osim toga, povlašteni porezni tretman proširen je i na mirovinske doprinose i imovinu koja se drži u poduzećima s malim brojem dioničara, a to su poduzeća u kojima je većina dionica u vlasništvu samo nekoliko fizičkih osoba. S druge strane, dohodak kućanstava od štednje i ulaganja oporezuje se po pretpostavljenim, a ne stvarnim stopama povrata, što može dovesti do povećanja gospodarskih ciklusa jer stope ne prate stvarne ishode. Vlada je počela razmatrati prelazak na porez na rast kapitala, po mogućnosti do 2028. Provedbom reformi kojima se smanjuje taj nejednaki porezni tretman raznih vrsta imovine smanjit će se mogućnosti za poreznu arbitražu, poboljšati porezni sustav kao automatski stabilizator, ublažiti gospodarske nejednakosti i promicati učinkovitija raspodjela kapitala. S obzirom na njegovu ulogu u poticanju visoke zaduženosti kućanstava, smanjenje nejednakog poreznog tretmana važno je i za uklanjanje makroekonomskih neravnoteža.

- (19) Osim navedenih poreznih poticaja, precijenjenost na tržištu stambenih nekretnina potaknuta je ograničenom prilagodljivošću ponude novih stambenih nekretnina snažnoj potražnji potaknutoj rastom stanovništva i sve manjim kućanstvima. Predviđa se da će 2025. nedostajati više od 400 000 stambenih objekata¹⁶. Kako bi se povećala stambena ponuda uklanjanjem ključnih prepreka koje trenutačno koče izgradnju, vlada bi mogla unaprijediti svoje planove za pojednostavnjenje postupaka planiranja i izdavanja dozvola, koji u prosjeku traju šest do sedam godina, te pojednostavniti propise o gradnji. Osim toga, moglo bi se na raspolaganje staviti više zemljišta za izgradnju novih stambenih objekata. Postoji nekoliko drugih uskih grla koja ometaju napredak, uključujući manjak radne snage i ograničenja u izgradnji povezana s prekomjernim taloženjem dušika i zagušenjem elektroenergetske mreže. Povećanje stambene ponude važno je za ublažavanje makroekonomskih neravnoteža.
- (20) Nedovoljno razvijeno privatno tržište najma nekretnina u Nizozemskoj predstavlja velike izazove u pogledu priuštivosti i dostupnosti te povećava rizik od siromaštva za kućanstva s niskim i srednjim dohotkom. Iako su nedavne mjere politike, kao što je produljenje reguliranih najamnina, nekim najmoprimcima donijele olakšice, one su, uz više kamatne stope i porezne promjene, doprinijele i smanjenju broja nekretnina za najam. Taj trend potaknut je time što najmodavci prodaju nekretnine vlasnicima koji će stanovati u nekretnini, čime se dodatno smanjuje dostupnost najma, dok su se najamnine povećale za jedinice koje su iznad gornje granice cijena. Kako bi se potaknuo rast u privatnom sektoru najma nekretnina, ulaganja na privatnom tržištu najma nekretnina mogla bi biti privlačnija tako da se regulirane najamnine prilagode procjenama vrijednosti nekretnina, a da se pritom izbjegne povratak na prekomjerne najamnine. Takva uravnotežena ponovna kalibracija mogla bi pomoći u povećanju ukupne stambene ponude i smanjenju poticaja za preuzimanje hipotekarnog duga za kupnju kuće, čime bi se pak poduprlo ublažavanje makroekonomskih neravnoteža.

¹⁶ Na temelju izračuna i predviđanja Europske komisije i JRC-a. Za pojedinosti vidjeti Balouktsi i dr. (2026.) *Housing investment needs in the EU*. [Tehničko izvješće JRC-a br. 144419](#).

- (21) Nizozemski sustav dugotrajne skrbi suočava se sa znatnim izazovima zbog starenja stanovništva, skupe institucionalne skrbi i velikodušne pokrivenosti uzdržanih osoba. U odnosu na većinu drugih država članica Nizozemska je vrlo uspješna u smislu primjerenosti, dostupnosti i kvalitete sustava dugotrajne skrbi, kao i veličine radne snage u tom području. Međutim, sustav sve više opterećuje državni proračun. Prema Komisijinu Izvješću o starenju stanovništva za 2024. ukupna potrošnja za dugotrajnu skrb u Nizozemskoj 2022. iznosila je 3,8 % BDP-a, što je najviša vrijednost u EU-u, te se predviđa da će se do 2070. povećati na 5,7 % BDP-a. Mjere za rješavanje tog povećanja mogle bi uključivati usklađivanje participacija, tj. vlastitih doprinosa pacijenata, s troškovima skrbi koju primaju za različite vrste naknada. Sustav bi bio troškovno učinkovitiji kad bi pacijenti svoj odabir načina dobivanja skrbi temeljili na pojedinačnim potrebama za skrbi, a ne na najmanjoj participaciji. Koalicijski sporazum buduće vlade sadržava napore za poboljšanje troškovne učinkovitosti, uključujući postizanje strukturnih ušteda od oko 0,2 % BDP-a tijekom tekućeg mandata. Dodatna ulaganja u prevenciju kako bi se odgodile potrebe za dugotrajnom skrbi i dodatno poboljšalo pružanje skrbi u zajednici također bi mogla pomoći u smanjenju troškova. Tim bi se poboljšanjima mogla osigurati učinkovitija raspodjela koristi sustava, a da se pritom ne ugrozi visoka pokrivenost i kvaliteta sustava.
- (22) Sustavno, smisleno i pravodobno uključivanje lokalnih i regionalnih tijela, socijalnih partnera, civilnog društva i drugih relevantnih dionika ostaje ključno za osiguravanje opće odgovornosti za uspješnu provedbu Unijinih instrumenata financiranja, kao i u kontekstu europskog semestra.

- (23) Provedba programa kohezijske politike, koja obuhvaća potporu iz Europskog fonda za regionalni razvoj (EFRR), Fonda za pravednu tranziciju (FPT) i Europskog socijalnog fonda plus (ESF+) u Nizozemskoj, brža je od prosjeka EU-a i kad je riječ o odabiru projekata i kad je riječ o plaćanjima. Važno je zadržati postojeći zamah i maksimalno povećati učinak ulaganja na terenu. Nizozemska u okviru svojih programa kohezijske politike već poduzima mjere za poticanje konkurentnosti i rasta. Bitno je osigurati da se nova ulaganja koja je Nizozemska utvrdila u svojem preispitivanju fondova kohezijske politike u sredini programskog razdoblja, posebno ulaganja povezana s pet prioriteta iz Uredbe o preispitivanju u sredini programskog razdoblja¹⁷, provode brzo i djelotvorno.
- (24) Nizozemska se suočava s izazovima koji se odnose na nedovoljna ulaganja u istraživanje i inovacije te ograničen pristup financiranju za *start-up* i *scale-up* poduzeća, kontinuiranu ovisnost o fosilnim gorivima uz uska grla u infrastrukturi elektroenergetske mreže, segmentaciju tržišta rada te nedostatak radne snage i vještina, uključujući nisku razinu stjecanja osnovnih vještina i nedovoljno sudjelovanje u područjima STEM-a, posebno među nedovoljno zastupljenim skupinama.

¹⁷ Uredba (EU) 2025/1914 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. rujna 2025. o izmjeni uredaba (EU) 2021/1058 i (EU) 2021/1056 u pogledu posebnih mjera za svladavanje strateških izazova u kontekstu preispitivanja u sredini programskog razdoblja.

- (25) Nizozemski inovacijski ekosustav ima koristi od snažnih okvirnih uvjeta za istraživanje i inovacije, ali intenzitet istraživanja i razvoja u javnom sektoru i dalje je ispod prosjeka EU-a, a intenzitet istraživanja i razvoja u privatnom sektoru zaostaje za najuspješnijim državama članicama EU-a (Švedska, Danska i Finska) i svjetskim predvodnicima u inovacijama kao što je SAD. Postoji rizik da će se napredak u području istraživanja i razvoja dodatno usporiti ako se ti nedostaci ne uklone. Kako bi odgovorila na te izazove, nizozemska vlada najavila je akcijski plan za postizanje cilja ulaganja u istraživanje i razvoj od 3 % BDP-a do 2030., uključujući političke inicijative kao što su osnivanje nacionalne agencije za disruptivne inovacije, revidiranje industrijske politike u ključnim sektorima kao što su poluvodiči ili biotehnologija te podupiranje regionalnih inovacijskih klastera. Međutim, provedba tih mjera i dalje je u ranoj fazi. Osiguravanje usklađenosti među tim inicijativama i postojećom nacionalnom tehnološkom strategijom ključno je kako bi se izbjegla fragmentacija politika i maksimalno povećala njihova učinkovitost. Jačanjem javne potpore inovacijama može se potaknuti inovacijsko okruženje, potaknuti rast produktivnosti i zadržati položaj Nizozemske kao europskog predvodnika u inovacijama.

- (26) Unatoč tome što imaju jedno od najdubljih tržišta poduzetničkog kapitala u Europskoj uniji, neka nizozemska *start-up* i *scale-up* poduzeća suočavaju se s poteškoćama u pristupu financiranju. Konkretno, *start-up* poduzeća nailaze na ograničenja s pretpočetnim financiranjem, a poslije imaju poteškoća s uspješnim rastom. Manjak poduzetničkog kapitala u kasnoj fazi navodi inovativna nizozemska poduzeća da traže inozemno financiranje ili se presele u inozemstvo, čime se ograničava sposobnost Nizozemske da *start-up* poduzeća razvije u velike sudionike na tržištu. Javna potpora *start-up* i *scale-up* poduzećima dosad je uključivala relativno ograničena financijska sredstva i nije bila predvidljiva. Nizozemska vlada najavila je osnivanje nacionalne investicijske ustanove usmjerene na *start-up* i *scale-up* poduzeća, koja bi trebala početi s radom 2028. Međutim, od ključne će važnosti biti učinkovita provedba i stalno praćenje. Ako se ne riješi pitanje manjka financijskih sredstava, inovacije i dugoročna konkurentnost mogle bi biti otežane jer *start-up* i *scale-up* poduzeća bilježe veći rast produktivnosti od drugih novih poduzeća. Osim pristupa financiranju, i opće poslovno okruženje ima važnu ulogu u podupiranju *start-up* i *scale-up* poduzeća. Regulatorna složenost, administrativno opterećenje i nesigurnosti u poreznom okviru mogu negativno utjecati na sposobnost poduzeća da uvode inovacije i šire se. Kako bi se to pitanje riješilo, Nizozemskoj bi mogla koristiti veća upotreba financijskih instrumenata, kao što su jamstva i strukture fonda fondova, kako bi se mobilizirao kapital i privukli institucionalni ulagači. Nacionalna investicijska ustanova mogla bi pomoći i u osiguravanju predvidljivosti politika i smanjenju rascjepkanosti.

- (27) Inovacijska aktivnost u Nizozemskoj vrlo je koncentrirana u velikim, etabliranim poduzećima, pri čemu su tri najveća poduzeća 2023. činila oko četvrtine ukupnih ulaganja u istraživanje i razvoj, dok su mlada i mala poduzeća doprinosila samo u ograničenoj mjeri. Unatoč relativno visokim razinama digitalizacije u nizozemskim MSP-ovima i dalje postoji znatan jaz između malih i velikih poduzeća u primjeni naprednih tehnologija, kao što su umjetna inteligencija i računalstvo u oblaku. Zbog toga rast produktivnosti prvenstveno potiču etablirana poduzeća, a razlike među poduzećima u istim sektorima sve su veće. Ima prostora za rast produktivnosti daljnjom digitalizacijom i inovacijama u MSP-ovima. Nizozemska vlada najavila je reviziju programa poreznih odbitaka za istraživanje i razvoj kako bi ga pojednostavnila i proširila njegovo područje primjene u cilju poticanja manjih i novijih poduzeća da se uključe u aktivnosti istraživanja i razvoja. Kako bi dodatno odgovorila na te izazove, Nizozemska bi mogla provesti kombinaciju fiskalnih i nefiskalnih mjera, kao što su vaučeri i bespovratna sredstva za uvođenje digitalne tehnologije, porezni poticaji za ulaganja u napredne tehnologije i prilagođeno osposobljavanje za jačanje digitalnih vještina, promicanje primjene naprednih tehnologija i jačanje inovacijskog kapaciteta, posebno u MSP-ovima.
- (28) Nizozemska se i dalje u velikoj mjeri oslanja na fosilna goriva, premda je razina obnovljivih izvora energije u kombinaciji izvora električne energije u Nizozemskoj iznad prosjeka EU-a. Iako se uvođenje obnovljivih izvora energije ubrzalo 2024., Nizozemska je 2025. ostvarila slab napredak u tom području, djelomično zbog zagušenja mreže, sve većih troškova u lancima opskrbe odobalnih vjetroelektrana i manje potražnje industrije za električnom energijom od očekivane. Istodobno se ukupna krajnja potrošnja energije 2024. povećala u odnosu na 2023., čime je prekinuto smanjenje postignuto od 2019., neovisno o smanjenju krajnje potrošnje energije u stambenom sektoru. Zbog toga je nizozemsko gospodarstvo osjetljivo na globalna kretanja cijena te je otežan prelazak na zeleno gospodarstvo. Stoga su potrebni dodatni napor kako bi se smanjila ovisnost o fosilnim gorivima i poboljšala energetska učinkovitost u Nizozemskoj, među ostalim u zgradama i industrijskim procesima. To bi moglo uključivati mjere za smanjenje financijskih rizika u sektoru energije vjetra na moru kako bi se zadržala privlačnost ulaganja u tom sektoru.

- (29) Zagušenje elektroenergetske mreže i dalje se pogoršava, što utječe na ruralna i urbana područja te na prijenosne i distribucijske mreže. To otežava prelazak na čistu energiju, ograničava gospodarsku aktivnost i narušava konkurentnost Nizozemske. Problem zagušenja mreže rješava se kombinacijom sve većih ulaganja u mrežu i regulatornih inicijativa, uključujući novi Zakon o energiji. Unatoč tim mjerama, zagušenje mreže i dalje će biti velik izazov u kratkoročnom i srednjoročnom razdoblju te će zahtijevati stalnu pozornost i djelovanje. Nizozemska bi mogla imati koristi od povećanja kapaciteta svoje prijenosne i distribucijske mreže, provedbe i poticanja rješenja za fleksibilnu opskrbu električnom energijom i potražnju za njom, maksimalnog povećanja prekozonkog trgovanja električnom energijom putem postojeće prekogranične infrastrukture i daljnjeg pojednostavnjenja postupaka izdavanja dozvola za mrežu.
- (30) S obzirom na presudnu ulogu ljudskog kapitala u povećanju konkurentnosti i strateške autonomije Unije, Vijeće je 2026. državama članicama preporučilo da poduzmu mjere za hitno prevladavanje strukturnih izazova povezanih s ljudskim kapitalom u području vještina, obrazovanja i osposobljavanja, koji koče konkurentnost. Preporuke za pojedinu zemlju upućene Nizozemskoj 2026. mogu doprinijeti provedbi Preporuke Vijeća o ljudskom kapitalu u Uniji.
- (31) Prekomjerne razine taloženja dušika, koje uglavnom, ali ne isključivo, proizlaze iz intenzivnog poljoprivrednog sektora, i dalje su znatan ekološki izazov koji utječe na nizozemsko gospodarstvo u cjelini. Prekomjerno taloženje dušika dovodi do prekomjerne gnojidbe i zakiseljavanja tla i vode, a istodobno se znatno ograničava izdavanje dozvola za građevinske radove. Kvaliteta površinskih i podzemnih voda i dalje izaziva zabrinutost. Potrebna je provedba konkretnih mjera kako bi se strukturno riješilo pitanje prekomjernog taloženja dušika u sektorima koji ispuštaju emisije i potaknuo prelazak na održivu poljoprivredu, uključujući ekološku poljoprivredu. Konkretno, Nizozemska bi mogla imati koristi od uvođenja poljoprivrednih praksi čiji je cilj smanjenje onečišćenja hranjivim tvarima i pesticidima te emisija stakleničkih plinova.

- (32) Udio fleksibilnog zapošljavanja na tržištu rada, uključujući radnike s ugovorima na određeno vrijeme i samozaposlene osobe, i dalje je visok i iznosi 35,4 % u Nizozemskoj, što je znatno iznad prosjeka EU-a od 20,6 %. Iako određeni stupanj fleksibilnosti podupire gospodarsku prilagodljivost, raširena upotreba fleksibilnog zapošljavanja produbila je segmentaciju tržišta rada (tj. podjelu tržišta rada na različite kategorije radnika s različitim razinama sigurnosti radnih mjesta i/ili pristupa socijalnim i drugim naknadama). Ranjive skupine, kao što su radnici s nižim razinama vještina i osobe migrantskog podrijetla, nerazmjerno su pogođene i često se suočavaju s nesigurnim uvjetima zapošljavanja, uključujući ograničen pristup osposobljavanju i razvoju, neodgovarajuću socijalnu zaštitu te veći rizik od siromaštva unatoč zaposlenju i socijalne isključenosti. Ti izazovi ne samo da povećavaju nejednake mogućnosti, već i ugrožavaju dugoročnu produktivnost. Kako bi se povećala zaštita i stvorili ravnopravniji uvjeti za zaposlenike, vlada provodi paket reformi usmjerenih na smanjenje poticaja za samozapošljavanje i fleksibilno zapošljavanje. U tu je svrhu ključna brza provedba obveznog invalidskog osiguranja za samozaposlene osobe i pružanje veće sigurnosti radnih mjesta za osobe koje rade na temelju fleksibilnih ugovora o radu.

- (33) Nedostatak radne snage i vještina i dalje je ključan izazov u Nizozemskoj i utječe na sektore povezane s usporednom tranzicijom i društvenim izazovima kao što su zdravstvena skrb, obrazovanje, tehnologija i IKT. Manjku radne snage i dalje doprinose strukturni čimbenici, kao što su visoka potražnja u sektorima niske produktivnosti i nedostatak ponude zbog niskog prosječnog broja odrađenih sati, starenja i sporog rasta radne snage. Iako bi se time mogli stvoriti poticaji za inovacije kojima se štedi rad, trajan manjak mogao bi ugroziti rast produktivnosti i konkurentnost. Nizozemska ima visoku stopu sudjelovanja, ali i dalje postoji neiskorišteni radni potencijal osoba migrantskog podrijetla i radnika koji rade u nepunom radnom vremenu, posebno žena. Poboljšanje ravnoteže između poslovnog i privatnog života, među ostalim boljim pristupom priuštivoj skrbi za djecu i privlačenjem talenata u zanimanjima s trajnim manjkom radne snage, može pomoći u povećanju ponude radne snage. Postoje razne mogućnosti usavršavanja i prekvalifikacije, ali osobe na marginama tržišta rada od toga imaju tek ograničenu korist. Mobilni radnici i radnici migranti i dalje se suočavaju s izazovima povezanim s kvalitetom radnih mjesta i radnim uvjetima, posebno u radno intenzivnim sektorima koji se oslanjaju na fleksibilne uvjete zapošljavanja. Mjere politike na strani potražnje mogle bi se usmjeriti na uklanjanje strukturnih pokretača radno intenzivnih sektora niske produktivnosti, uz istodobno promicanje sektora s visokom dodanom vrijednošću i sektora povezanih s društvenim izazovima, kao što su obrazovanje, zdravstvena skrb te zelena i digitalna tranzicija, uz poticanje međusektorske mobilnosti.
- (34) Pad osnovnih vještina učenika u Nizozemskoj rizik je za konkurentnost gospodarstva i rezultate na tržištu rada. Broj učenika koji postižu slabe rezultate naglo se u posljednjem desetljeću povećao u matematici, prirodoslovlju i čitanju. Pravednost obrazovanja i dalje je izazov, pri čemu su slabi rezultati znatno viši među učenicima u nepovoljnom položaju nego među ostalim vršnjacima. Nizozemska bi mogla ojačati ciljanu potporu za škole koje postižu slabe rezultate, učenike rođene u inozemstvu i učenike migrantskog podrijetla. Manjak učitelja i nastavnika se smanjio, ali je i dalje znatan i utječe na ishode učenja učenika. Kako bi nastavnička struka postala privlačnija i kako bi se pomoglo u privlačenju i zadržavanju nastavnika, Nizozemska bi mogla poboljšati radne uvjete i napredovanje u karijeri, među ostalim smanjenjem administrativnog opterećenja za nastavnike i poticanjem raznolikijih karijera.

- (35) Nizozemska se suočava sa strukturnim izazovima u razvoju dovoljno široke baze vještina u području STEM-a. Unatoč velikom sudjelovanju u strukovnom i visokom obrazovanju, udio osoba s diplomom iz područja STEM-a i IKT-a i dalje je relativno nizak na obje razine obrazovanja, što sve više ograničava produktivnost. Zbog toga postoji stalan manjak tehničkih zanimanja, posebno u sektorima kao što su građevinarstvo, energetika i proizvodnja, koji su ključni za zelenu i digitalnu tranziciju, u kojima potražnja za specijaliziranim vještinama i dalje premašuje ponudu. Žene su i dalje nedovoljno zastupljene u područjima STEM-a, a studenti migrantskog podrijetla rjeđe će se odlučiti za zanimanje u području STEM-a i češće ostvaruju slabije rezultate u osnovnim vještinama. Te su razlike povezane s rodnim stereotipima i širim nejednakostima u obrazovanju, uključujući razlike u uspješnosti i pristupu mogućnostima za skupine u nepovoljnom položaju. Za rješavanje tih pitanja potrebni su ciljani mehanizmi potpore i bolji pristup profesionalnom usmjeravanju kako bi se potaknulo šire sudjelovanje u programima STEM-a. Povećanje uključenosti i privlačnosti tih područja ključno je za proširenje baze talenata, smanjenje nedostatka vještina i osiguravanje da Nizozemska može odgovoriti na promjenjive zahtjeve tržišta rada.
- (36) Imajući u vidu blisku međusobnu povezanost gospodarstava država članica europskog područja i njihov zajednički doprinos funkcioniranju ekonomske i monetarne unije, Vijeće je u 2026. državama članicama europskog područja preporučilo da poduzmu djelovanja, među ostalim u okviru svojih planova za oporavak i otpornost, u cilju provedbe Preporuke o ekonomskoj politici europskog područja 2026. Kad je riječ o Nizozemskoj, preporuka br. 1 doprinosi provedbi prve, druge, treće i pete preporuke za europsko područje, preporuka br. 2 doprinosi provedbi četvrte preporuke za europsko područje, preporuke br. 3 i br. 4 doprinose provedbi sedme preporuke za europsko područje, a preporuka br. 5 doprinosi provedbi pete preporuke za europsko područje,

PREPORUČUJE da Nizozemska u 2026. i 2027. poduzme djelovanja kojima je cilj:

1. Pridržavati se maksimalnih stopa rasta neto rashoda koje je Vijeće preporučilo [datum].
Povećati ukupnu potrošnju za obranu i sigurnost te povećati pripravnost i pritom osigurati održivost duga i učinkovitost potrošnje te postupnu prilagodbu proračuna u skladu sa strukturno većom potrošnjom za obranu. Osigurati da mjere poduzete za ublažavanje posljedica povećanja cijena energije budu privremene i usmjerene na zaštitu ranjivih kućanstava ili zadovoljavanje potreba energetske intenzivnih poduzeća, održavaju poticaje za uštedu energije i da je njihov fiskalni trošak u skladu s obvezama koje proizlaze iz fiskalnog okvira EU-a. Uskladiti oporezivanje različitih vrsta dohotka od imovine, uključujući postupno ukidanje poreznog odbitka za kamate na hipotekarne kredite. Donijeti i provesti mjere za uklanjanje prepreka izgradnji novih stambenih objekata pojednostavnjenjem postupaka planiranja i izdavanja dozvola. Podupirati razvoj priuštivog privatnog sektora najma, među ostalim ponovnom kalibracijom reguliranih najamnina. Riješiti očekivano povećanje rashoda povezanih sa starenjem stanovništva u području dugotrajne skrbi tako što će sustav postati troškovno učinkovitiji.
2. Osigurati kontinuitet reformi i ulaganja koji se provode u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost. Održati zamah u provedbi programâ kohezijske politike, na temelju, ovisno o slučaju, preraspodjele na strateške prioritete i fleksibilnosti dogovorenih u kontekstu preispitivanja okvira kohezijske politike u sredini programskog razdoblja.
3. Povećati intenzitet istraživanja i razvoja u javnom i privatnom sektoru usmjeravanjem potpore na ulaganja u ključne strateške tehnologije i regionalne inovacijske ekosustave. Riješiti pitanje manjka financijskih sredstava za *start-up* i *scale-up* poduzeća, među ostalim pružanjem poticaja za privlačenje institucionalnih ulagača. Podupirati MSP-ove u inovacijama i uvođenju novih tehnologija.
4. Smanjiti ukupnu ovisnost o fosilnim gorivima ubrzavanjem uvođenja obnovljivih izvora energije i poboljšanjem energetske učinkovitosti, posebno u zgradama. Smanjiti zagušenje elektroenergetske mreže povećanjem kapaciteta prijenosne i distribucijske mreže, provedbom rješenja za fleksibilnost, maksimalnim povećanjem prekozonske trgovine i daljnjim pojednostavnjenjem postupaka izdavanja dozvola. Provesti strukturne mjere za učinkovito rješavanje pitanja prekomjernog taloženja dušika i pogoršanja kvalitete vode, uz posvećivanje posebne pozornosti održivoj poljoprivredi.

5. Donijeti i provesti mjere za smanjenje poticaja za korištenje fleksibilnih ugovora o radu ili ugovora o radu na određeno vrijeme. Riješiti problem nedostatka radne snage i vještina, među ostalim iskorištavanjem nedovoljno iskorištenog radnog potencijala i boljim usmjeravanjem mjera usavršavanja i prekvalifikacije. Promicati preraspodjelu radne snage u sektore visoke produktivnosti i sektore povezane s društvenim izazovima, uz istodobno poboljšanje radnih i životnih uvjeta mobilnih radnika i radnika migranata. Poboljšati osnovne vještine učenika, među ostalim povećanjem privlačnosti nastavničke struke i pružanjem prilagođene potpore školama u nepovoljnom položaju. Poticati sudjelovanje u programima STEM-a.

Sastavljeno u Bruxellesu

Za Vijeće

Predsjednik/Predsjednica
